

Papir Posten

nr. 3 . januar 1953 . 3. årgang

INDHOLD

Ved årsskiftet	3
Om vandmærker i papir	5
Dalum Papirfabrik ved århundredskiftet ..	11
Kinesiske farvetræsnit	13
I forbigående	17
Manden bag maskinen	19
Min hobby	21
Firma-nyt	22
Sports-nyt	23
Jubilæer	26

★

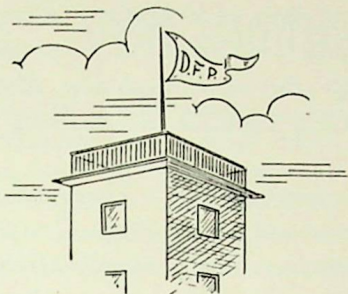
Oplag: 2900

★

Da artikler og oplysninger, der bringes her i bladet, hovedsagelig er beregnet for selskabets medarbejdere, er eftertryk heraf forbudt uden nærmere aftale.

Forsiden:

Ny Maglemølle afskåret fra al forbindelse ad søvejen.

Papir-Posten

nr. 3 . januar 1953 . 3. årgang

Udgiver: A/S De Forenede Papirfabrikker

*

Redaktion:

F. Gøjhede og S. Ingvarsen

Ved årsskiftet

★ ★ ★

Hvis man her i årets sidste måned prøver at danne sig et samlet indtryk af, hvad 1952 bragte med sig, kan det desværre ikke nægtes, at året har været dårligt i beskæftigelsesmæssig henseende, og vi måtte efter en række år med stadigt stigende produktionskurve opleve en nedgang.

De høje cellulosepriser og deraf følgende papirpriser, man i løbet af 1951 var nået op på, havde allerede i slutningen af dette år hos forbrugerne af papir fremkaldt en tendens til i så stor udstrækning som muligt at nedskære købene og i stedet tære på lagrene. Denne udvikling har fortsat hele 1952 igennem.

Dette var ikke noget specielt for Danmark, men konstateredes overalt i verden og resulterede hurtigt i, at de råstofproducerende lande så deres markeder svinde ind.

Selv om vi går ud af året med standsning på nogle af vore maskiner, må det dog siges, at vi i forhold til de øvrige skandinaviske lande er sluppet lempeligt, hvilket bl. a. for en stor del skyldes, at vi har lagt ikke ubetydelige kvanta på lager. På trods heraf skønnes produktionen sammenlignet med 1951 at falde med ca. 10.500 tons eller 9-10 pct.

Konkurrencen sætter altid ind både på prisen og på kvaliteten af salgs-
varen. Heldigvis har de faldende råstofpriser medvirket til, at vi hele tiden
har kunnet opretholde konkurrencedygtige priser på vore papirsorter, således
at manglende konkurrenceevne ikke på dette punkt har givet anledning til
nedgang i beskæftigelsen.

Den anden side af sagen, kravene til papirets kvalitet, er i stadig udvik-
ling og bliver sikkert nu yderligere forøget ved papirets overførsel til fri-
liste, hvorfor det vil være af den allerstørste betydning, at vi heller ikke på
dette område sækker agterud.

Man vil jo gerne ved årets udgang forvente, at det kommende år må
bringe fremgang og god beskæftigelse, og der er da heldigvis visse tegn på,
at vi skulle være over den sværeste periode, idet der i den sidste tid har
været nogen større kobelyst at spore. I håb om, at dette må vise sig at være
varigt, takker vi for samarbejdet i det svundne år og ønsker alle inden for
virksomheden et godt og lykkeligt nytår.

DIREKTIONEN

Om vandmærker i papir

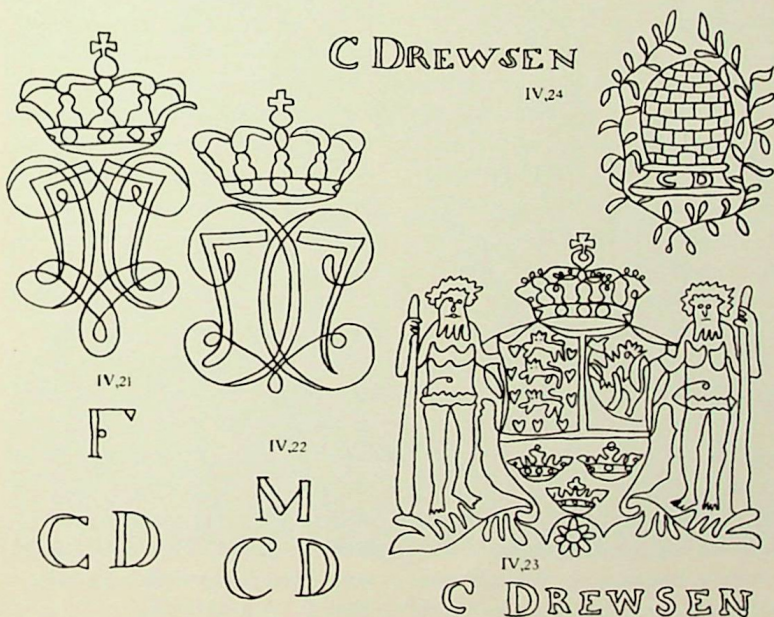
Når der i denne artikel tales om vandmærker i papir, forstås derved kun, hvad man mere præcist kalder *ægte* vandmærker i modsætning til *imiterede*, som der måske kan blive anledning til at komme ind på i en senere artikel.

Ved vandmærker i papir forstås man *tegn* som tal eller bogstaver, *figurer* af ting, fabeldyr, dyr og mennesker eller ligefrem *billeder* af ting og

mennesker, der ses i papiret, når dette holdes op mod lyset.

Virkningen fremkommer ved, at tegnene, figurerne eller billederne danner steder i papiret, der er tyndere eller tykkere end selve papirarket, og derfor i gennemfaldende lys viser sig lysere eller mørkere end dette.

De tyndere eller tykkere steder formes i papirarket, mens dette endnu er meget vådt, indeholder ca. 95 pct.

Eksempler på vandmærker anvendt på Strandmollen under Chr. Drewsen (1776-1810).

De to mærker med Kroner og C7 sammenslynget var til Kong Christian den 7.

vand, således at stof let kan trænges bort på de tynde steder og skydes sammen på de tykke.

Det er denne virkning, der karakteriserer det ægte vandmærke.

Navnet vandmærke hidrører formodentlig fra, at det dannes, mens der er meget vand til stede i papirarket.

Kunsten at lave papir stammer fra Kina, hvor den blev opfundet omkring år 105 e.Kr. og bredte sig derfra gennem Indien, Persien, Arabien til Europa, hvortil den kom omkring 1100-1200.

Det er ganske interessant at bemærke, at der ikke kendes papir med vandmærker i Orienten. Først europæerne lærte at lave disse. Det ældste papir med vandmærke stammer fra år 1282 og er fremstillet i en italiensk papirmølle: Pietro Miliani i Fabriano. Denne papirmølle, der er Italiens ældste, eksisterer endnu den dag i dag som en blomstrende virksomhed, der er verdensberømt for det overordentlig smukke vandmærkepapir, den fremstiller.

Det forhold, at vandmærker først kendes i europæisk papir, mener man skyldes, at de øseformede, der brugtes i Orienten, ikke var særlig velegnede for anbringelse af tråde, der kunne give vandmærker i papiret. De var nemlig opbygget af parallelt liggende bambusstrengene sammenbundet med hestehår. I Europa fremstilledes de af parallelt liggende metaltråde, og dette

var et mere velegnet underlag for anbringelse af andre metaltråde, der kunne forme vandmærker i papiret.

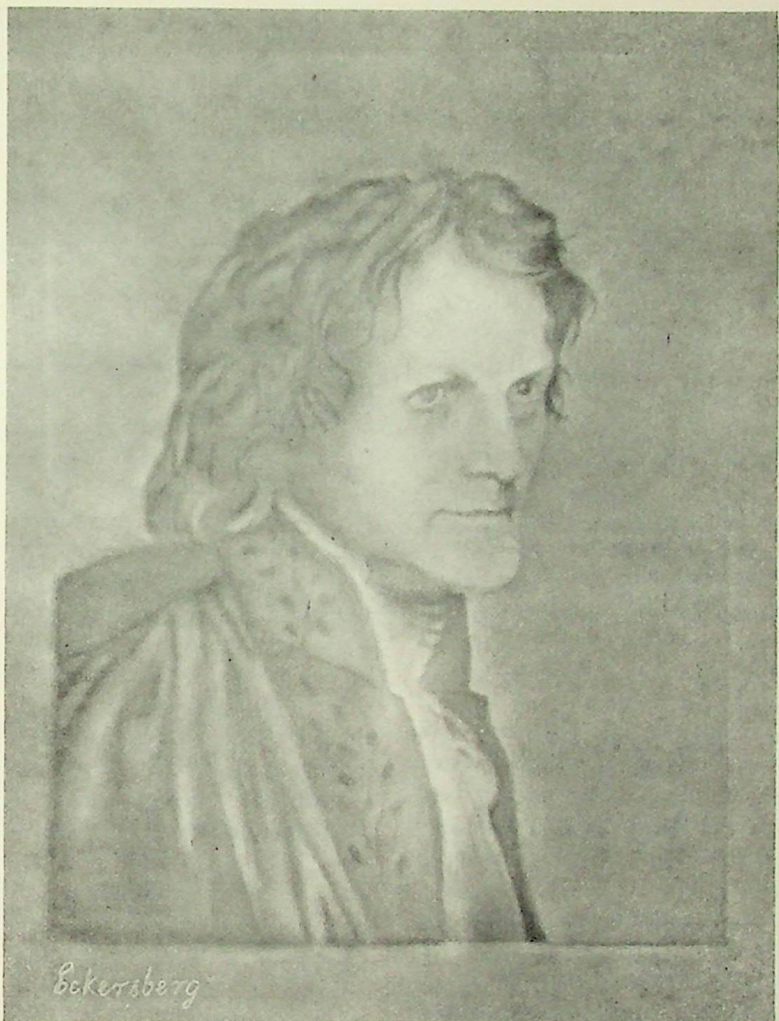
I øvrigt blev papiret med disse formede stribet, som vi kender det i dag i »stribet« papir, i sig selv et vandmærke, selv om vi ikke betegner det som sådant. Først i det 17. århundrede lærte man i Frankrig at fremstille en vævet vire, hvormed man kunne fremstille glat papir, og dette egner sig i endnu højere grad end det stribede for anbringelse af vandmærker.

Så godt som alt papir, der udgik fra de ældste europæiske papirmøller, var forsynet med vandmærke, der dels tjente som kvalitetsmærke og dels som reklame for vedkommende papirmølle. Papir har således været en af de første rigtige »mærkevarer«, vi kender.

Vandmærket fik også betydning som sikkerhedsforanstaltning i statsdokumenter, skøder og senere pengesedler.

Der kendes mange beretninger om, hvorledes vandmærket i et papir har afsløret forfalskninger, således historien om Christian den IV., der afgjorde en retssag om en ejendoms tilhørsforhold ved at påvise, at ejendomsskødet var falsk. Det var nemlig skrevet på et ark papir med et vandmærke, som først var taget i anvendelse efter det årstal, som skødet skulle være udfærdiget i.

Endnu i vore dage spiller vandmærker i papir en stor rolle. De tjener,

Reliefvandmærke efter Eckersbergs berømte billede af Thorvaldsen – fremstillet af
afdøde driftsbestyrer på Silkeborg Papirfabrik H. Godske-Nielsen

som i de ældste tider, som kvalitetsmærke, f.eks. i normalpapirer, som kvalitetsmærke og tillige reklame i visse skrivepapirer, bankposter og lignende, og som sikkerhedsforanstaltning for at undgå eller i hvert fald vanskeliggøre efterligning i papir til aktiebrev, obligationer, frimærker, lotterisedler, checks og ikke mindst pengesedler.

Det papir, der fremstilles nu til dags, er enten håndgjort papir, rundvirepapir, også kaldet imiteret håndgjort papir, eller langvirepapir. I alle 3 slags kan der anbringes vandmærker.

Vi skal nu se på, hvorledes vandmærket fremstilles.

De tegn, figurer eller billeder, der ønskes fremstillet i vandmærket, er anbragt på den vire, hvorpå papirarket formes, hvis talen er om håndgjort papir eller rundvirepapir, og på dandyrollens vireovertræk, hvis talen er om langvirepapir.

Hvor der ønskes lyse, d.v.s. tynde, steder i papiret, er der ophøjninger på viren. Hvor der ønskes mørke, d.v.s. tykke steder i papiret, er der fordybninger i viren.

De ophøjede steder på viren kan fremstilles enten ved påsying eller pålodning af tråde, og de hermed fremstillede vandmærker kaldes *filigranvandmærker*, idet fint trådarbejde, der kendes fra forarbejdning af smykker, kaldes filigranarbejde. I ældre tid drejede det sig altid om påsyede tråde,

mens der nu til dags så godt som altid anvendes påloddede galvaniske udfældninger af tynde \square formede kobberhinder, der er udfyldt med tin, så de er lette at pålodde viren.

Såvel forhøjninger som fordybninger i viren kan også fremstilles ved presning af denne, og de hermed fremstillede vandmærker kaldes *reliefvandmærker*.

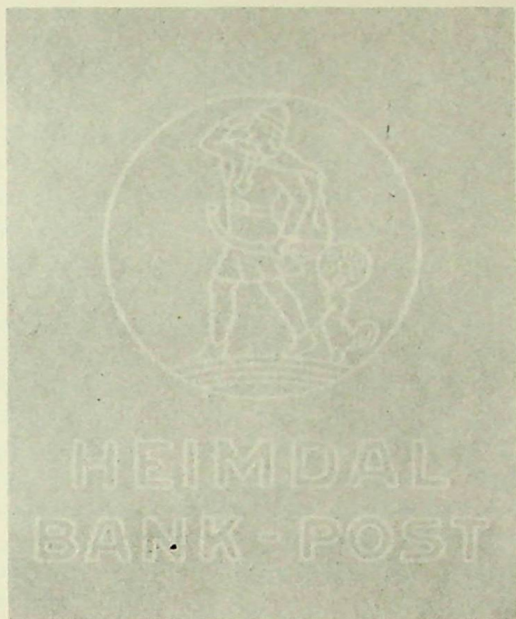
Filigranvandmærker er langt den hyppigst anvendte form for vandmærker i langvirepapir.

Reliefvandmærker anvendes mest, hvor vandmærket er et portræt eller andet billede, og forekommer hyppigst i håndgjort papir og rundvirepapir.

På det ark håndgjorte papir, der fremstilledes på Silkeborg i 1929 til minde om 100-året for den første papirmaskines opstilling i Danmark, er selve portrættet af J. Chr. Drewsen udført i reliefvandmærke, mens tegning af papirmaskine og teksten er i filigranvandmærke.

Vandmærket bliver tydeligst i det håndgjorte papir, dernæst følger rundvire- og så langvirepapir. Dette skyldes, at i de første 2 tilfælde formes, ligesom støbes, vandmærket i papirarket, mens det i langvirepapiret må presses ind i det på langviren allerede formede ark ved hjælp af de på dandyrollens vireovertræk anbragte forhøjninger eller fordybninger. Denne sidstnævnte måde at forme et vandmærke på er temmelig brutal og kan

*Ægte lokaliseret
vandmærke i bankpost til
brevpapir o. lign.*

derfor ikke give så tydeligt et vandmærke som de 2 forstnævnte.

For at få et tydeligt vandmærke i papir, må stoffet, hvoraf papiret fremstilles, have særlige egenskaber, som kan bibringes det dels ved at vælge de bedst egnede råstoffer og dels ved at give disse den rette hollændermaling.

De bedst egnede råstoffer er slidte, vaskede og som følge deraf bløde linned- og bomuldsklude, blød sulfitecellulose og løvtræcellulose samt fyldstoffer som kaolin og titanhvidt. Stoffet må males kort og ikke for smørigt.

Heraf fremgår, at tydelige vandmærker i papir kun kan fås på bekostning af dettes styrke.

Ønsker man tillige styrke, må denne fremskaffes senere ved en dyrisk efterlimning af papiret.

Når vandmærket er dannet i papiret på viren, må man søge at bevare det ved at foretage den efterfølgende gauskning, vådpresning, tørring og eventuel glitning så skånsomt som muligt.

Den omstændighed, at man må spare på vådpresningen, bidrager også

til at formindske styrken i det færdige papir.

Ved papirets gang gennem en papirmaskine forlænges papirbanen ganske betydeligt ved strækning gennem pressepartiet, 6-8 pct., mens det under tørringen i tørrepartiet krymper på tværs af banen op til 5-6 pct.

Som følge heraf deformeres et vandmærke, der er anbragt i papirbanen på viren, ganske betydeligt, inden papiret er færdigtørret.

Derfor må de tegn, figurer og billeder, der anbringes på en rundvire eller dandyrulle, korrigeres for papirbanens strækning og krympning gennem papirmaskinen. Således må f.eks. en cirkel i det færdige vandmærke på rundviren eller dandyrullen formes som en oval.

Man forstår af det foregående, at når et vandmærke skal fremtræde korrekt og på en bestemt plads i det færdige papirark, således som det fordres ved lokaliseret vandmærke, så må papirbanens strækning og krympning gennem papirmaskinen holdes nøje på de forudbestemte mål, hvorefter der er korrigeret. Dette medfører atter,

at der kun tillades en meget snæver margin for svingninger i stofmalingen.

Kun mennesker, der har arbejdet med disse problemer gennem lang tid, forstår, hvilke vanskeligheder der er forbundet med at opfylde de krav, der stilles til fabrikation af papir med tydelige vandmærker, nøjagtig lokalisering af disse samtidig med en hel del andre papiregenskaber som styrke, overflade etc.

Der er virkelig inden for denne del af papirfabrikationen stadig bevaret en god del af de ældre tiders papirmageri, der undertiden gør det til en kunst at fremstille et papir med et fint vandmærke.

F. O.

- - -

I en artikel om engelske pengesedler i et af vore store dagblades søndagsnumre fremsættes følgende påstand:

»I dag ved enhver papirfabrikant, at vandmærker fremkommer ved hjælp af et udhævet mønster i bunden af de beholdere, hvor papirmassen bliver tørret«!!!!

- Nej, det er ikke alt, hvad der står i avisen, som står til troendes!

★ ★ ★

DALUM PAPIRFABRIK

ved århundredskiftet

Ved noget oprydningsarbejde i papirafdelingens arkiv på Dalum papirfabrik har vi fået fingre i en gammel rapportbog, som går tilbage til 1899, og som er fuld af muntre og sørgmuntre episoder. Uden at nævne navne drister vi os til at offentliggøre nogle af hændelserne i håb om, at de vil kunne lokke et smil frem hos den nye generation, og at de, som kan huske de tider, også vil more sig over minderne.

Således kan det læses den 31. oktober 1901: »H.J. havde Kl. 10 standset Klippemaskinen for at lade Madam P. lave Kaffe til dem.« - !!! -

Det skal her indskydes, at der i den tid stod en klippemaskine for enden af PM 1. og PM 2. Denne blev passet af 2. skæreren med en kvinde som medhjælp. Klipperen sorterede under maskinføreren, i dette tilfælde H.J., og han har altså ment, at de trængte til en kop kaffe.

De tekniske fremskridt afspejler sig også i denne bog. Den 21. april 1902 står følgende lille meddelelse: »Første Gang elektrisk Lys hele Natten i Glitten, Nr. 2 Papirmaskine og Heltøisholl.«

Også arbejderkampene har sat sit præg på rapporterne. Den 20. november 1903 kan man læse følgende: »Fabrikken standset Kl. 6 på Grund af »Strike«.« December 1903: »Vedblivende Strike«, Januar 1904: »Vedblivende Strike« og endelig 22. januar 1904: »Hele Fabrikken sat i Gang Kl. 12 efter endt Strike.«

Det er en velkendt ting, at man dengang drak mere brændevin end nu om stunder, dels vel fordi det var billigt, og dels fordi der sikkert ikke var overvældende mange lyspunkter i tilværelsen såsom biograf, radio og lignende. Som tidligere omtalt her i »PP« havde man jo to skift, kl. 12 og kl. 24, og dertil diverse overarbejde. Brændevinen og den lange arbejdstid satte også sine spor i rapporternes ordlyd. Tilsyneladende tog man det meget sindigt og roligt, som fremgår af følgende:

April 1908: »H. var ikke ædru, da han mødte i Aftes, men kunne dog nogenlunde passe sit Arbejde. I Løbet af 3 Timer var det ovre, og han passede sit Arbejde godt Resten af Natten.« !!!

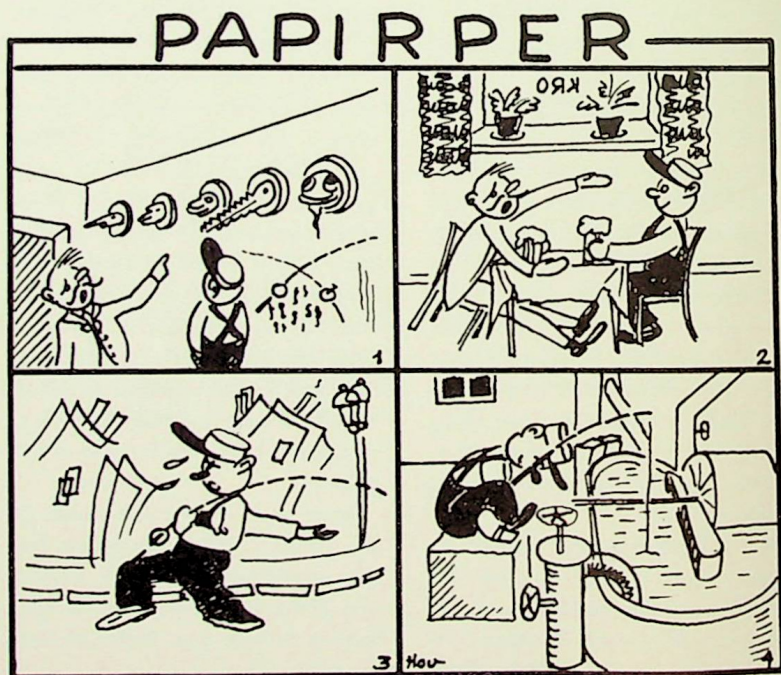
Om en træt mand berettes nedenstående: August 1904: »O. forlod sit Arbejde ved Glitten Kl. 10. Efter 1½ Times Søgen fandtes han sovende i det nye Maskinhus. Han var *ikke* beruset.« – Om det nu er en formildende omstændighed, eller om det gjorde affæren værre, at han kunne finde på at sove uden at være beruset, melder historien intet om.

Nu må man ikke tro, at man sløvt hengav sig til søvn og brandevin. At der også var et vist temperament til stede, tyder denne rapport fra decem-

ber 1909 på: »Kl. ca. 8 opstod der en Strid mellem R. og J., som endte med, at R. slog J. i Hovedet med en Flaske. På Betingelse af at holde sig hver på sin Plads Resten af Natten fik de Lov til at fortsætte Arbejdet.«

Af ovennævnte små episoder vil man se, at selv en ganske almindelig rapportbog ofte giver et godt billede af, hvorledes forholdene var i den pågældende periode.

Det kunne være spændende om 50 år at se, hvad man kan få ud af en lignende rapportbog fra i dag. K.

Kassetten med de
2 bind

KINESISKE FARVETRÆSNIT

I »Papir-Posten« nr. 3, 1951 omtalte vi en sjælden tibetansk bog, som var erhvervet til Det kgl. Bibliotek. Nu vil vi bringe en omtale af nogle meget smukke kinesiske bøger, som er kommet her til landet.

Ved en udstilling i Leipzig fandt en repræsentant fra Arnold Buscks Boghandel et eksemplar af en bog med nogle meget smukke kinesiske farvetræsnit, og det er lykkedes firmaet at fremskaffe nogle eksemplarer af disse særprægede bøger.

Papiret er meget tyndt, langtvævet rispapir, der er betrykt på den ene side og fæstet over et mellemlæg. I enkelte tilfælde er papiret ret tykt, og der er da trykt 22 billeder på en lang strim-

mel, som bagefter er fæstet sammen som de almindelig kendte postkortserier.

Billederne er dels planter og dyr, dels landskaber og mennesker. For dem alle gælder, at tegningerne er fuldkomne, og farverne de smukkeste tænkelige.

I den forbindelse kan det måske interessere læserne at høre lidt om denne form for trykkunst, der som al anden trykkunst har sin oprindelse i Kina. Allerede fra det 6. århundrede er der fundet store træstempler, som anvendtes til mangfoldiggørelse af bedetekster, og i det 7. årh. forsøgte buddhistiske klostre at lave disse tekster med billedstempler, skabloner og tegnytryk.

De første endnu bevarede trætavletryk blev fremstillet i Japan på foranledning af kejserinde Sholoku, der med afbrydelse regerede fra 748 til 769. I året 767 beordrede hun, at der skulle fremstilles en million buddhistiske tryllesange, som indfattet i miniature-pagoder af træ skulle fordeles i landet. Som følge heraf blev i år 770 Dharani-tryllesangene trykt i sanskrit og kinesisk. Et antal af disse er endnu bevaret.

Tryktavlerne fremstilles af en hård, glinsende, finkornet træsort, der i reglen stammer fra pare-, blomme, eller kirsebærtræer. Efter at være afhøvede

og behandlede på begge sider, overføres tegning eller skrift fra det beskrevne blad og træsnithåndværkeren snitter eller hugger alt det bort, som ikke skal trykkes. Hver side af trykpladen gengiver i reglen 2 bog-sider.

Selve trykningen sker ved håndkraft, idet trykpladen ligger fast på et bord, og papiret lægges ovenpå denne og presses ned over den med et passende tryk. Det lyder besværligt, men en dygtig trykker kan dog tage 2000-3000 aftryk pr. dag.

Ved flerfarvetryk – som alle de nævnte bøger er – skæres originalens

Den ene af bøgerne opslået

Eksempel på side med den fine streg

farver hver for sig ind i trætavlerne. Mange gange bliver to adskilt liggende, forskellige farvetoner forenede på den samme tavle. Papiret lægges på den indfarvede trætavle og trykkes let imod den, og antallet af trykgange retter sig efter det antal farver, som skal gengives. Udviskede toner opnås gennem afvaskning eller vandtilsætning til trykfarven på træstokken.

Når alle arkene er trykt falses disse, hvorpå de samles og stødes op efter falsekanten og presses mellem 2 trætavler med en sten over.

Med et sømlignende værktøj borer nu bogbinderen to huller gennem bogblokken ca. 1 cm fra ryggen, og gennem disse trækker han papirsnore, hvis ender er udglattede, og som klæbes til bogblokken. Derefter bliver de ydre beskyttelsesblade påklæbet og bogen beskåret ved ryg, over- og underkant. Endvidere bores fire huller

gennem hele blokken, og en dobbelt-tråd føres bagud, opefter og nedefter til de enkelte huller, som findes under hinanden. Titlen trykkes på omslaget, efter vore begreber bagpå til venstre, eller på et tilsvarende titelskjold.

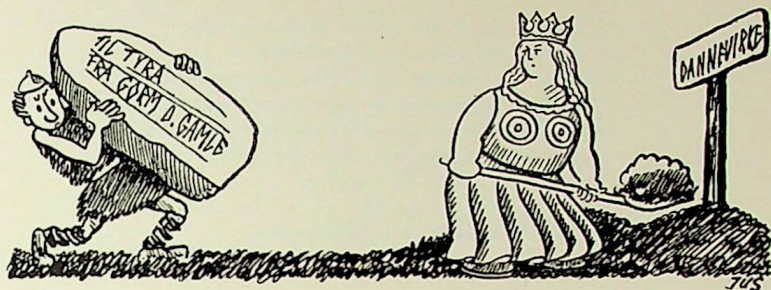
Kinesiske bøger stilles ikke lodret op, men bliver lagt oven på hinanden således, at det nederste bogsnit er synligt. På dette snit skrives ofte bogtitel og bindets nummer. Værdifulde bøger har papfederaler, som er overtrukket med stof og forsynet med elfenbenslåse. Bogen selv er altid smidig og bøjelig.

Den afbildede bog, som er stillet til rådighed af faktor Landberg hos Langkjærs Bogtrykkeri, hører til den sidstnævnte kategori, og såvel tegningerne som kassetten, der er silkebetrukket i flere smukke farver og guld, burde have været gengivet i farver.

I PAKISTAN

bygges for tiden Asiens største papirfabrik, der i hovedsagen skal forarbejde bambus. Begyndelseskapaciteten vil daglig ligge på 100 t, men forudses snarrest forhøjet til 250 t.

★ ★ ★

I et ekstranummer af B. T. i anledning af et besøg på Silkeborg Papirfabrik 26. juni 1926 har vi fundet nedenstående vers skrevet af Ærbødigtst

I FORBIGAAENDE

Historisk Oversigt over Papirfabrikationen fra Gorm den Gamles Tid

Mel.: Pengeskabsvisen

*I gamle Dage ofte det for Gorm den Gamle hændte,
han skrev et lille Brev til Thyra Danebod,
der jo i lange Tider om ved Dannevirke rendte.
Og Gorm den Gamle Sekretæren kalde lod:
»Hr. Jensen, jeg maa be' Dem om i Hast at skaffe en
forsvarlig, men dog nobel, haandgjort Runesten,
skynd Dem nu paa raske Fjed,
Brevet det skal snart afsted,
– og De skal ha en Mejsel til at skrive med.»*

*At Sekretæren banded, vil jeg tilstaa ganske ærligt,
at skrive den Slags Breve tog en Maanedstid.
Og for det arme Postbud var det ogsaa højt besværligt,
et enkelt Brev forvoldte ham et farligt Slid.
Da han med Runestenen ned til Dannevirke kom,
var Thyra rejst – og den blev adresseret om
Og det stakkels Postbud sa:
»Den er skrap, uha! uha!
Det var nu mere let med lidt »Pro Patria».*

Først mange Aar derefter fandt en Herre paa Papiret,
det skete nærmest ved en ren Tilfældighed.
Om det er helt autentisk, véd jeg ikke, men man si'er'et,
det var Kong Christian Firtals Skyld, saavidt man véd.
Han tænkte, mens han stod og saa paa alt sit gamle Toj:
«Hvad Pokker skal man gøre ved det gamle Møg?
Dersom jeg min Son det gi'er,
bare svinet til det bli'er.
Det maa vist kunne laves til Karduspapir.»

Men hvem det saa i Grunden er, der først har hittet paa'et,
det har i hvert Fald været en begavet Mand.
Hvis ikke vi Papiret havde ind i Verden faaet,
saa var det gaaet galt, man nok begribe kan.
Naar nu en Mand har solgt sin gamle hvide Kjolevest,
han moder den igen som Vielsesattest.
Ingenting til Spilde gaar,
som Roman til næste Aar
maaske du dine gamle Underbukser faar.

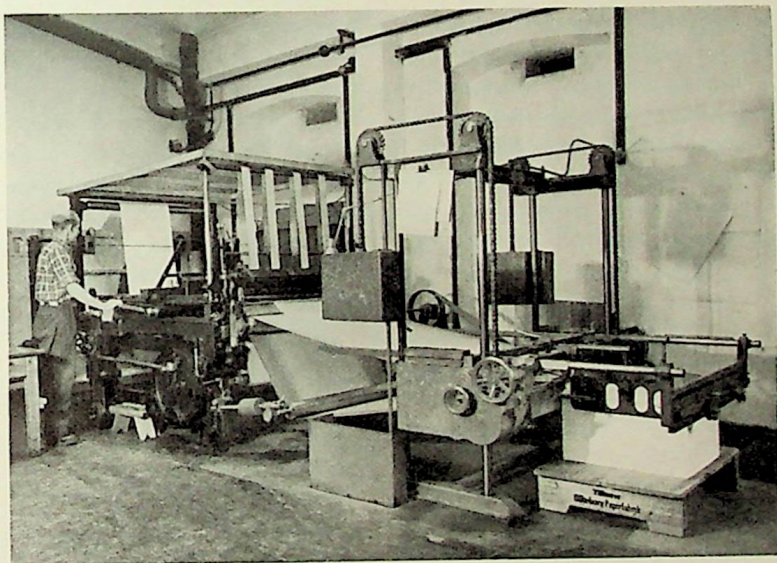
Men noget af det fineste Papir, vi kender,
det er det kendte grønne med en Plovmand paa,
hvis saadan en vi ind til vores Nationalbank sender,
saa kan med ægte Guldmont vi den vekslet faa.
Det staar med store, fede Typer trykt paa det Papir,
men jeg har hort, at det er bare no'et, de si'er.
Dog – de gode er endda,
og dem vil jeg gerne ha'
ved Lejlighed en 20–30 Baller a'.

MANDEN *bag* MASKINEN

Vi opsøger denne gang klippemaskinfører Peter Petersen på Silkeborg og beder ham fortælle lidt om vandmærkeklipperen.

Som navnet siger, er det papir med

vandmærke, der klippes her, dog er det kun papir med lokaliseret vandmærke, hvorved forstås et vandmærke, der skal være anbragt et ganske bestemt sted i arket. Derfor er det ikke

Klippemaskinfører Peter Petersen ved klipperen til lokaliseret vandmærke

tilstrækkeligt blot at klippe løs, men placeringen skal hele tiden være under kontrol, og dertil kræves en speciel klippemaskine. Papirbanen føres frem og standses, når arket har den længde, det skal have, og som maskinen altså er indstillet til. I det øjeblik papirbanen er i ro, kan man kontrollere, om vandmærket er rigtig placeret ved hjælp af en snor, der er spændt tværs over den lodret løbende papirbane, og en kraftig lysende elektrisk lampe, der er anbragt bagved, så papiret gennemlyses, og snoren aftegner sig på et bestemt sted i vandmærket. Hvis der nu konstateres uregelmæssigheder i placeringen, eventuelt som følge af strækning af papiret på papirmaskinen under fabrikationen, hvilket af tekniske grunde ikke kan undgås, kan man regulere på et håndtag, indtil vandmærket står rigtigt, og af den grund er det nødvendigt hele tiden at have blikket rettet mod dette punkt. Der kan kun klippes et ark ad gangen, så det er meget begrænset, hvad denne klipper kan præstere.

Har arket nu den størrelse, det skal have?

Nej, som følge af de svingninger i vandmærkets placering, der kan forekomme, må det renskæres på en skæremaskine.

Man får ikke indtryk af, at denne klippemaskine hører til en konstruktion af i dag, hvor gammel er den egentlig?

Helt ung er den heller ikke, den har i hvert fald været i brug her på fabrikken siden 1906, men den fungerer upåklageligt, og mere moderne maskiner til dette formål er næppe bedre. For øvrigt er den blevet moderniseret, idet vi for ca. 3 år siden fik påmonteret en aflægger; før den tid havde vi en ung pige beskæftiget med at tage imod hvert enkelt ark. Alligevel må det have været et stort fremskridt, da vi fik denne maskine i 1906; jeg har hørt af mine forgængere, at før den tid rev man ark for ark af rullen, omtrent som købmanden afriver indpakningspapir, og lagde dem ovenpå hinanden til en passende visk, som derefter blev renskåret på en skæremaskine, der for øvrigt blev drevet ved håndkraft.

MIN HOBBY

I Hovedkontorets tekniske afdeling findes adskillige lystfiskere, som trods vej og vind, når det gælder den fælles hobby. Vi har haft forbindelse med dem i anledning af deres årlige fiskekonkurrence, som i år fandt sted for første gang(!).

Fiskemik'en – som den blev kaldt – fandt sted lørdag den 29. november med afgang fra Nyhavn kl. 12.45 i en lejet fiskekutter. Efter turen har vi fået følgende referat:

Vi startede præcist i en 16 hk.s jet-kutter, som allerede kl. 12.50 passerede Fredericia – ved D.F.D.S.s

kaj. Kl. 13.10 passeredes Korsør på vej mod Frihavnen.

Skipperen, som havde erklæret, at han kendte alle de rigtige steder, sejlede først syd på til Nordre Røse fyr. En af deltagerne havde studeret en rapport, som meddelte, at torskebestanden pr. 29. november kun androg 50 pct. af bestanden pr. 1. november men alle var enige om, at det skulle være nok for os, men tilsyneladende havde der pr. 1. oktober kun været 2 torsk i Øresund, for efter at Beldring kl. 14.50 havde fanget en torsk på ca. 1 kg, blev der trods ihærdige anstrengelser ikke fanget flere.

Skipperen prøvede flere steder: på begge sider af sejlrenden – i Kongedybet og Svenskedybet, og han prøvede selv med en pilk og fik bid flere gange – sagde han – men der var intet mere at få ud over 2 muslinger og så når deltagerne af og til fangede hinanden!

Kl. 17,30 lagde vi igen til i Nyhavn, hvor vi trætte og sultne efter den megen søluft gik i »Færgækroen« og spiste en dejlig middag, forinden præmie-

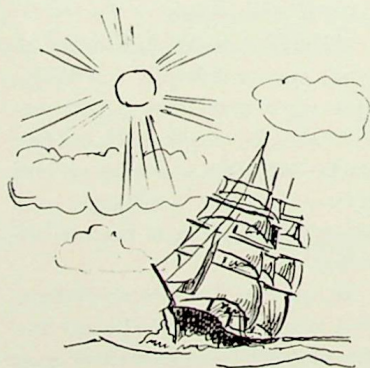

Der ventes på bid

uddelingen fandt sted under højtidelige former. Pokalen, som straks blev vundet til ejendom, tildeltes Beldring, der som nævnt fangede dagens fleste og største fisk. Han skulle have været fotograferet med såvel fangst som trofæ, men han syntes, han så for stor ud i forhold til disse, så han ønskede ikke at blive fotograferet.

Trods det magre resultat var man enige om, at turen var yderst vellykket, ja, Børge Andersen sagde endda, at han sjældent havde været på en tur med så stort udbytte: han havde fået sin lyst styret for lang tid!

Det vedtoges enstemmigt at gentage turen næste år – dog måske lidt tidligere – og så håber vi, at der må kunne laves en fiskekonkurrence, hvor alle firmaets afdelinger kan deltage – eventuelt med et handicap for driftsbestyrer Hallin.

FIRMA-NYT

Dalum

Fra 1. januar 1953 fratræder fabriksdirektør V. Rumer efter at have været ansat ved vort selskab i ca. 42 år. Fra samme dato er driftsingeniør O. Hallin udnævnt til driftsbestyrer.

Gl. Maglemølle

Civilingeniør H. C. Harboe er fra 1. januar 1953 flyttet til Hovedkontoret.

Ny Maglemølle

Værkfører Axel F. Hansen afgik ved døden den 21. september 1952. Som hans efterfølger er udnævnt underværkfører Svend Georg Petersen pr. 1. oktober 1952. Endvidere er maskinfører Erik Jakobsen pr. 15. oktober 1952 blevet ansat som underværkfører.

Ingeniør P. Beldring er pr. 1. oktober 1952 blevet forflyttet til Hovedkontorets tekniske afdeling.

Papirlageret

Loftsformand Hans Hansen er pr. 1. januar 1953 ansat som opsynsmand.

Følgende har taget deres afsked:

Dalum

Kridersalsformand Knud Martin Olsen (ca. 39 års tjeneste).

Frederiksberg

Værkstedshjælper Lauritz Jensen (ca. 25 års tjeneste).

Sortererse Lilly Agnete Nielsigne Jansson (ca. 30 års tjeneste).

Kartonfabrikken

Salsarbejder Hans Peter Larsen (ca. 29 års tjeneste).

Møglemølle

Telegrafruller Johannes Sofus Hansen (ca. 42 års tjeneste).

Sortererse Edel Helene Voss (ca. 21 års tjeneste).

Medhjælper i servietafdelingen Julie Marie Hansen (ca. 23 års tjeneste).

Silkeborg

Værkstedsarbejder Vilhelm Nielsen (ca. 25 års tjeneste).

Papirlageret

Opsynsmand Fritz Nielsen afgår pr. 31. december 1952 (ca. 45 års tjeneste).

Hovedkontoret

Kontorassistent fru Ellen Jensen afgår pr. 31. december 1952 (ca. 37 års tjeneste).

D. F. P. SPORTS-NYT

»VIKING« – KØBENHAVN

I den forløbne fodboldsæson har Viking haft 2 hold med i F.K.B. U.s turnering. Førsteholdet har spillet i B-rækken, hvor det blev nr. 3 og hermed skaffede os endnu en pokal til vor samling. Som nr. 3 forbliver holdet i B-rækken, når turneringen begynder til foråret. 2. holdet har spillet i 2B-rækken og er blevet nr. 8, hvilket må siges at være pænt.

Gymnastikken har der desværre været så ringe tilslutning til, at vi har ladet den udgå af vores program i denne sæson.

Badminton har i indeværende sæson god tilslutning, ca. 25, og hver mandag spilles der i Knuthenborg-hallen fra kl. 18 til kl. 21. Vi har et hold med i F.K.B. U.s holdturnering i C-rækken, og indtil nu har vi vundet 2 af 3 spillede kampe. I lighed med sidste sæson har vi en instruktør til at hjælpe nybegynderne i gang.

Bordtennis har stadigvæk været vort smertensbarn, da vi hidtil har manglet lokaler, men Papirfabrikkerne har nu stillet lokaler til rådighed for os på Frederiksberg Papirfabrik, og antagelig kan disse tages i brug i begyndelsen af januar, når de forskellige ombygninger og installationer er foretaget. Med disse nye lokaler, som vi er Papirfabrikkerne megen tak skyldige for, vil bestyrelsen i Viking gøre et frem-

stod på de indendørs felter såsom bordtennis, skak, billard, bridge o.s.v., og vi håber at få mange ellers passive medlemmer til at deltage på disse for Viking nye områder.

I lighed med de tre foregående år afholdes der revue med efterfølgende bal *søndag d. 22. marts 1953* i Olandhus selskabslokaler, Amagerbrogade 62.

Viking-revuen »Alle gode gange tre«, som blev opført i Brønshøj Selskabslokaler den 25. marts 1952, blev en stor succes, og de optrædende havde den glæde at spille for et fuldt hus (ca. 300) med direktør L. C. Carlsen og direktør P. Schou i spidsen. Vi håber, at alle vore medlemmer vil møde op den 22. marts 1953, når vi opfører revue igen. Forberedelserne til denne revue er allerede i fuld gang under instruktion af Sv. Aage Bækbøl.

J. O. J. - Rob. P.

REVANCHEKAMP MOD S.C.A.

Vore fodboldspillere, og specielt de elleve mand, der deltog i kampene mod det udvalgte hold fra Svenska Cellulosa Aktiebolaget den 12. august 1951 i Odense, har sikkert ikke endnu glemt det forsmædelige nederlag, vi led den dag.

Nu bliver der lejlighed til at genoprette æren, idet vi har haft den fornøjelse at blive inviteret på en revanche-match til næste sommer.

Besøget vil finde sted i dagene om-

kring den 14. juni, og kampen spilles i Sundsval, der ligger ca. 400 km's jernbanerejse nord for Stockholm.

Der vil uden tvivl blive tale om et meget interessant arrangement med bl. a. fabriksbesøg og udflugter i omegnen, og vi håber, at alle spillerne allerede fra det tidlige forårs begyndelse vil gå i hård træning, så det bliver muligt at opstille et stærkt udvalgt hold.

D. P. I. »ODIN«

Fredag den 26. september d.å. afholdtes ordinær efterårsgeneralforsamling i barakken. Af formandens beretning kan kort meddeles, at »Odin« i fodbold sluttede som vinder af A-rækken i firmaklubbernes turnering og fra efterårsturneringens begyndelse er rykket op i mesterrækken. Samtidig er et 2. hold startet i B-rækken. Disse to holds stilling er for forårsturneringens begyndelse den, at 1. holdet ligger som nr. 1 med 13 points for 8 kampe - mål 32-5 - og 2. holdet som nr. 4 med 4 points for 5 kampe - mål 8-17.

»Odin« har hjembragt endnu en pokal, idet 1. holdet i forbindelse med en udflugt har deltaget i et stævne i Fredericia, hvor det vandt over et hold fra Bloch & Andreassen, Fredericia.

Det må siges, at interessen for fodbold i det forløbne halvår har været god. Det har glædet bestyrelsen, at dens arbejde ikke har været forgæves. Der er således mange, der har benyttet sig af foreningens tilbud om lån til

fodboldstøvler, hvilket også viser, at flere har besluttet sig til at gå ind for fodboldspillet og på denne måde få motion.

Vi har også forsøgt at starte en håndboldafdeling for damerne. Denne afdeling har imidlertid ikke været nogen ubetinget succes, men nu har vi en håndbold og to fine håndboldmål liggende, og disse genstande skulle vi gerne se at få i brug til foråret . . . ??

»Odin« arbejder stadig på at få sit eget idrætsanlæg. Det må og skal lykkes for os, og vi er ikke bange for selv at tage fat for at få det færdigt. Når vi, der var med i Silkeborg i sommer, tænker på det smukke anlæg, de har deroppe, kan vi kun tro, at det må være muligt for os at få et tilsvarende.

Bestyrelsen består af følgende: formand K. Kølln (Papirmesterkontoret), kasserer Rob. Petersen (PM. 6), sekretær Poul Andersen (Kontoret), Svend Nees (Salen) og Carlo Petersen (Værkstedet). Bestyrelsessuppleant Børge Andersen (PM. 5).

Revisorer Karl E. Larsen (Kontoret)

og Tage Stücker Hansen (Lageret).
Suppleant Jahn Petersen (Kontoret),
nyvalg.

Spilleudvalg K. Kølln, Carlo Petersen og Poul Christiansen (Pladsen),
nyvalg.

Programmet for vinterens arbejde ser således ud:

Bordtennis: Træning tirsdag og torsdag fra kl. 16.30 til 18.00 i barakken.

Badminton: Træning mandag og onsdag fra kl. 16.15 til 19.00 og fredag fra kl. 16.15 til 18.15 i Thingløgkeskolens gymnastiksal. Her er alle tider fuldt optaget.

Orienteringsløb: Påtænkes arrangeret som fortræning til fodbold eventuelt i forbindelse med andre firmaklubber.

Idrætsmærkeprøve: Med tilstrækkelig tilslutning vil vi søge gennemført sådanne prøver til foråret.

Fester: Der er afholdt andespil den 9. november d.å. i »Røde Hus«, og et pænt overskud er tilskrevet fondet for tilskadedkomne idrætsudøvere. – I februar måned påtænkes en fest eventuelt i forbindelse med en revy.

P.And.

JUBILÆER

Dalum

25 års jubilæum

16. februar:
lagerarbejder
Anders Chr.
Jorgensen

25 års jubilæum

23. februar:
blegemand
Carl Johan Jacobsen

40 års ansættelse

26. marts:
kalandermand
Mads Jacobsen

40 års ansættelse

26. marts:
lagerarbejder
Svend Aage
Andersen

Kartonfabrikken

25 års jubilæum

20. marts:
papirarbejder
V. B. Otto

Ny Maglemølle

25 års jubilæum

14. februar
maskinfører
O. V. S. Pedersen

JUBILÆER

Gl. Maglemølle
25 års jubilæum
7. marts:
sortereriske
Helene Petersen

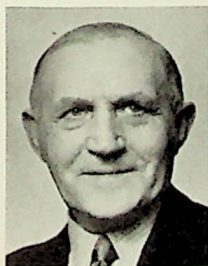
25 års jubilæum
29. marts:
spånsortereriske
Marie O. H.
Jørgensen

25 års jubilæum 7. marts: toilet-pakkerske Edith Petersen

40 års ansættelse
5. februar:
råstofförmand
Karl Alfr. Jensen

Silkeborg 25 års jubilæum 1. marts: hollænderförmand Chr. B. Nielsen

25 års jubilæum
27. februar:
murermedhjælper
Anton Rasmussen

25 års jubilæum
27. februar:
maskinpasser
Chr. Christensen

Frederiksberg

25 års jubilæum 26. marts værkfører Rasmus Pedersen

Papirlageret

25 års jubilæum 2. januar loftsformand Vald. Johansen